

V sredo in saboto

izhaja in velja:

za celo leto . . .	5 for. — kr.
za pol leta . . .	2 " 70 "
za četert leta . . .	1 " 40 "
Po pošti:	
za celo leto . . .	6 for. 30 kr.
za pol leta . . .	3 " 20 "
za četert leta . . .	1 " 70 "

SLOVENEK.

„Živi, živi duh slovenski, bodi živ na veke!“

Nar. pesem.

Oznaniha

Za navadno dvostopno versto se plačuje: 5 kr. ktera se enkrat 8 kr. ktera se dvakrat, 10 kr. ktera se trikrat natiskuje; več pismenke plačujejo po prostoru.

Za vsak list mora biti kolek (štempelj) za 30 kr.

Rokopisi se ne vračajo.

Št. 32.

V Celovcu v sredo 3. maja 1865.

Tečaj I.

Narodni dom in njegovi stavitelji.

III.

(Konec.)

b. V srenjskih sejah posvetujte se in zapisujte vse v slovenskem jeziku. Čujte, kaj o tej zadevi pravi drugi zvezek „Citavnice“, ktero vsem županom vnovič lepo priporočamo: „Rad bi odgovoril na prašanje, v kakem jeziku se ima posvetovati in v katerem jeziku se ima pisati protokol?“

„Volivci res lahko rečejo, da so volili le može, do katerih imajo zaupanje, da bodo ravnali v blagor cele občine; ali zato volivci niso prosti že vseh pravic, da se tudi prepričajo njihovega ravnanja. Kako lahko se volite spreverže na tisto stran, na katero prevagajo drugi bolj osebni vzroki! To je tudi postavodavec sprevidel, ter v paragrafu 43tem ukazal: „Odborove seje so javne.“ Po tej postavi torej ima pravico vsak občinsk ud iti poslušat posvetovanja v sejo, ter se tako lahko prepriča, kako govori ta ali uni zastopnik; vendar se mora mirno zadržati, ker ravno tisti postavni paragraf dalje pravi, da ima pervosednik pravico odpraviti vse tiste, ki bi kakorkoli motili posvetovanje. To je dobra kontrola ali opazovanje izvoljenecv, če so njih dela javna, ter če deržavljeni tudi obilo javnost rabijo v svojo in občinsko hasen, to je, če obilo in pridno hodijo k sejam poslušat, kako se tu ravna. Imajo poslušavci tudi hasen za-se, ker tu zvedó, kam da se dene občinski denar in ker se naučijo tudi obravnavanja in opravljevanja za prihodnji čas, kadar morebiti na njih versta pride županovati.

Tu sem le govoril o hasni javnosti za občino in za poslušavca; kaj pa sledi za jezik, v katerem se imajo odborniki posvetovati? Drugega nič ne, kakor da se ondi mora slovenski govoriti v seji, koder je občina slovenska, ker „seje so javne.“ Ko bi se med slovenskimi poslušavci govorilo in posvetovalo nemški, to ravno drugega ne bi bilo, kakor zatajevati posvetovanje in sklepe drugim udom občinskim, ki nemškega ne razumejo; to pa bi ravno postava rada odvernila, da se ne bi delalo na skrivnem in tirja torej javno sejo, t. j. slovenski govorni jezik na Slovenskem.

Pa vendar zapisuje se lahko v drugem jeziku, p. v nemškem, ker je zapisovavec ali pa župan bolj vajen nemščine, kakor slovenščine? Tudi to ne bo obveljalo. Marsikter izmed nas je že bral v nemških časnikih oglase in dopise nemških županov (morebiti že tudi slovenskih), ki so jih nalašč zato natisnili, da svet zvé, kako bedarijo je ta ali uni župan poslal bodisi drugi občini ali pa celó uradnji. Časniki potem se res ne posmehujejo takim čenčarijam, pa hudi so, zakaj vlada ne skerbi bolj za ljudske šole na Nemškem: malopridneži se ve da se tudi smejiyo takirevščini v svojem maternem jeziku. Veselilo bi me torej slišati, da slovenski naši župani ravnajo pametneje, ker se sploh ogibljejo nemščine pri svojem županovanju, zato ker jih je mati ni naučila; v šoli pa se ve da se je na deželi nikdo

še ni mogel dobro naučiti. Ljudske šole imajo čisto drug namen, kakor pa nemščino učiti za prihodnje županovanje! Zastran protokolov bi bil torej moj prijazen násvet, naj se povsod na Slovenskem rabi slovenski jezik. Pa kaj pravim násvet? Dolžnost je protokole na Slovenskem zapisovati slovenski. Pa ragraf 44. občinske postave namreč pravi: „Vsak so-član občine lahko pregleda protokole.“ Kaj pa pomaga pregledovanje, če jih zato ne razume, ker so nemški? Zapisavati jih nemški je torej zatajevati njih zadržek onim, koji nemškega ne znajo: a to je nepostavno. Ker je torej postava že določila po svojem duhu, v kakem jeziku se ima posvetovati in zapisavati, prestopimo k pravemu razpravljanju nekterih občinskih opravil.“

Da bote pa lože se po slovensko pogovarjali in posvetovali, da bote tudi lože in bolj pravilno po slovensko svoje protokole zapisovali, opominjamo in prosimo vse čč. gg. slovenske župane po Koroškem, naj se vsi za postave v slovenskem jeziku pri visoki vladi oglasé in moško potegnejo.

c. Slednjič dopisujte javnim gosposkam in oblastnijam deželnim in duhovnim, vsem notarjem in advokatom, pa tudi drugim srenjam po slovensko. Presvitli cesar so izrekli in zagotovili ravnopravnost vseh narodov in jezikov, — so ravno kar na Sedmigraskem poterdili vse tri deželne jezike za enakopravne, — visoko ministerstvo prejmlje vloge in dopise v slovenskem jeziku, — okrajne oblasti po Kranjskem, Štajerskem in Primorskem odpisujejo na slovenske vloge po slovenski, zakaj bi se to ne godilo tudi drugod in povsod po slovenski zemlji? Gg. župani, terkajte in odperlo se vam tudi bode! —

Pomagajmo vsi — od prvega do poslednjega — da se na višo stopinjo omike in veljavnosti povzdigne naš slovenski narod in slovenski jezik; pomagajmo vsi, da se skorej postavi narodni dom, v katerem bode srečno in slavno prebival narod slovenski, — posebno pa pomagajte vi gospodje učitelji, duhovniki in župani! Bogata in žlahtna gospoda le malo ali celó nič ne mara za nas, — učitelji, duhovniki in župani bodite vi slovenskemu narodu — plemstvo in gospôda! —

Deržavni zbor.

Za kupčijskim je prišlo ministerstvo pravosodja na versto. Tu se je bil spet nekaj ogenj vnel in dotičnemu ministru, g. Heinu, se je tudi še precej do živega šlo. Posvetovaje se o stroških za pravno ministerstvo bila jim je res lepa prilika, marsikaj omeniti, in poprašati za to in drugo, kako in kaj? Še mi ubogi Slovenci smo nadjali se, da bo kdo o preimenitni zadevi, kako se semtertje na Slovenskem pri sodbah obravnjuje, kaj zbleknil. Ni bilo morda pripravno! Zatorej se nam je še vedno od spodej gori truditi in pehati, da vendar enkrat dobimo, kar nam po postavi gre. Res je to težavno, bo pa potem tudi več zdalo! Nasproti pa se je veliko veliko besedovalo o tem, kako

se ostro ravna s postavo za tisk. Taka pojasnovanja so sicer prav koristna, vendar nimajo večkrat druge moči, kakor moralčno. Res, hudo prav hudo se godi opozi-
cijskim slavjanskim listom (z nemškimi ni nobene primere!) in njihovim vrednikom. Štiri leta res ni tako veliko, ali vendar znašajo vse obsodbe za 50 let ječe, in Bog vé, koliko tisoč goldinarjev in druge škode. Da se je tudi dunajskim novinam zadnji čas hudo godilo in jih je en par šiba v podobi tako imenovane objektivne pravde, po kateri se samo časopis, ne pa vrednik, za manj ali več časa ali celo za zmirej prepove, zadela, ali kaj je to proti 50 letom ječe! In vendar ni tega noben poslanec, še slovanski ne, v misel vzel? To se nam kaj čudna situacija zdi in spet bi lahko vprašali, zakaj so poslanci na Dunaju, če ne govoré, kedar bi govoriti imeli? itd., itd. Vendar pa puščamo to na strani in omenjamo le, da so sedanji poslanci z imanovano postavo za tisk, zoper katero pa so zdaj tako hudo ropotali, v kaj tesni zvezi. Oni namreč so jo pomagali narejati, sami so take šibe, se ve da le za časnikarje, spletli, in zdaj še le, ko jih tudi blizo njih bolj hudo švigajo, spominjajo se, da to ni prav in da takrat niso tako mislili, kakor se zdaj ravna. Šindler je imel tedaj prav, če je vse mogoče napake, zlasti v tiskarnih rečeh, poizvedel in jih zbornici razodel. Minister je potem prisiljen, tako ali tako jih sčasoma odpravljati. Kar pa g. Š. očitamo in zamerimo, je to, da v svoje osoljeno besedovanje vedno tudi kaj duhovskih zadev vpleta, ne gledé, ali spadajo vanj ali ne. Prav sta imela tedaj škof Dobrila in prof. Greuter, ker sta mu krepko zavrnila, da to ni lepo in nič ne priduže, in da se v zadevi politične svobode liberalcem ni treba duhovnikov bati, ker le-ti stojé vseg dar za pravo svobodo! Ko so še drugi govorniki končali, vzdigne se g. minister Hein ter pravi, da se zdaj ne more kaj, ker vse to postava tako vелеva. Sodniki so neodvisni (Šindler namreč je uadtem kaj zelo dvomil), le včasih se državnim besednikom kake opombice pošljejo, da se vedó v vseh rečeh prav ravhati, ali na sodnije nima to nobenega upljiva. — Poslanci bodo morali tedaj prihodnjič enkrat spet kako novelico k postavi za tisk pristaviti; če ne, bo huda! — Pri policijskem ministerstvu se je pa vse bolj tiho in mirno obravnovalo. Minister je večidel poterdil, kar je finančni odbor zbrisal. Ni pa hotel dovoliti, naj se vojaška v civilno policijo spremeni, ker to zdaj ni mogoče in tudi preveč stroškov prizadeva. Tedaj je g. Nace Kuranda, ki je to sprožil, odjenjal in zbornica je odobrila stroške za vojaško policijo. — Tudi je že zbornica svoje serčno sožalovanje nad Linkolnovim umorom izrekla. —

Avstrijsko cesarstvo.

Dežele notrajno-avstrijske.

* **Iz Celovca.** (Šmarnice. Kanizijeva svečanost. Novi korar Raspotnik). Že nekaj let je, kar so naš milostljivi knežokof tudi v Celovcu vpeljali prelepe „Šmarnice“. Veliko ljudstva dohaja k tej premičnej pobožnosti. Tudi letos je taka, in cerkev pri sv. Duhu je vselej pretesna. V slavo Mariji prečisti devici č. nune uršulinarice lepó pojó, duhovniki pa iskreno pridigujejo. Poglavitni predmet je ta: „Marija kraljica svetnikov“. — Kakor je znano je bil slaven jezuit Kanizij v Rimu med svetnike božje privzet. Zatorej se po vseh jezuitarskih samostanih in cerkvah opravljajo sveta in slovesna opravila. Tudi v Šent-Andražu v lavantinski dolini se je 30. aprila, 1.

in 2. majnika taka godila. Prišla sta tje dva knežokofa — kerški in lavantinski — božjo službo opravljati. Med pridigarji je bil tudi naš slaven rodoljub, visokoč. g. dekan Franc Kosar. — V nedeljo, to je 30. aprila, je bil svečano novi stolni korar, preč. g. Raspotnik Andrej, na svoje novo mesto vpeljan. Premilost. knežokof sami so ga inštalirovali. Novi naš korar je spoštovan in ljubljen od Slovencev in Nemcev in vse ga je veselo, mi Slovenci pa še tim več, ker je g. Raspotnik že od nekdanj slovenski rodoljub, prijatelj in podpornik vsem narodnim napravam. Živio! Mnogaja leta! Vreme je kaj lepo. —

Iz Maribora 29. aprila. — r — Ravno kar smo dobili v roke povabilo k prvemu občnemu zboru „slovenske Matice“, ki bode 11. maja letos. Dodana so pravila, imenik družebnikov, versta razgovorov, volilni list, sklep računa za preteklo leto, in proračun za tekoče leto.

Naj še, prej ko bo zbor, brave „Slovenca“ in člane „Matice“ nekaj opominjam, česar naj bi ne pozabili v zboru.

Iz sklepa računov za preteklo leto se vidi, da je bilo stroškov dosti več, nego je dopuščeno po §. 22. naših pravil. To samo na sebi ne bi bilo tako nevarno, ako premislimo, da vsako društvo prvo leto več potrebuje, ko potem. Če pa vidimo v omenjenem sklepu, da je splačalo za natisk koledarja le . . . 290 gl. 40 kr. in za vezanje koledarja . . . 56 „ 82 „

tedaj vkup le . . . 347 gl. 22 kr. za to, kar je pravi društveni namen, stroškov pa je bilo 1065 gl. 44 kr., tedaj je to vendar preveč.

Nadalje kaže proračun za tekoče leto, da bomo letos verjetnih stroškov imeli do 915 gl., tako, da bo za izdavanje knjig samo ostalo 530 gl. 79 kr.; da se tedaj namenji za pravi namen društva le nekaj čez tretjino vseh dohodkov, za druge stroške pa blizo dvakrat toliko.

Za božjo voljo! kaj pa bo iz tega? Kako in kedar pa bomo „na vse strani izobraževali slovenski jezik in slovensko slovstvo“, ako toliko denarjev rabimo za stroške? Gotovo je treba bolj varčno gospodariti, plačó tajnikovo (360 gl.) celo odpraviti, druge stroške, kot so n. pr. poštarina 100 gl., potrebno orodje 120 gl., tisk navadnih pisarniških potreb 100 gl. i. t. d., primerno zmanjšati.

Versta razgovorov ni ravno namenu popolnoma primerna. Ker ima proračun še plačanega tajnika, in ker takega ne bi bilo po predloženih spremembah pravil, tedaj bi se morale spremembe prej vzeti v pretres, ko proračun.

Še jedno omenim, naj me pa nobeden nerazumi krivo. G. dr. Vončina so predložili pristavek §. 1mu matičnih pravil, naj bi se Matica izogibala „sploh tudi take delavnosti, ktera bi utegnila kaliti resnice katoliške vere“.

Namen tega predloga je dober, ali kako bi se izpeljal? Po mojih mislih se ne da inace izpeljati, nego če se postavijo cerkveni ogledniki matičnih knjig, tedaj če se ustanovi neka cenzura. To pa ne gre; nedostojno bi bilo to za matico, in utegnilo bi biti zavira marsikteremu napredku. Kdo bi si upal terditi, da katoliška cerkev ne potrebuje nobenih sprememb v rečeh, ki niso bistvene in dogmatične, pa vendar so sila imenitne. Koliko izhaja v vseh jezikih knjig in spisov, ki priporočajo katoliški cerkvi potrebnih sprememb v ustavu, v cerkvenem jeziku, v obredih? Taki in drugi koristni spisi bi se lahko izbrisali iz verste matičnih spisov, ako

se cenzura naloži nesposobnim možem. Matičin odbor je sam dosti porok, da bo pravo zadel, in da ne bo motil naše katoliške vere.

Potrebno je tedaj, da vsak član Matice pride v zbor, kteremu je koli mogoče.

S Krasa na Primorskem. B. R. (Slovenščina in uradi). Dobivam „Slovenca“, pa ga tudi kmetovavcem podajam; radi ga prebirajo, v serce jim sega, zbuja jih in vnema za materni jezik in slovensko domovino. Ni pa Kras tako ubog in reven, kakor bi si kdo mislil, ki po železnici memo derdrá ali po veliki cesti prikorači. Ne le samo zemlja obilno žlahtnega sadu rodi, ampak tudi duh Kraševcev je pravno zbujen, vnet za cerkev in svojo narodnost. Vendar naj jim ne bode v sramoto rečeno, ako jih na potu domače izobraženosti močno ovira ravno to, da so preplašni pri svoji nemškutarski in italijanski uradnji in od nje ne tirjajo svojih od Njih Velič. Franc-Jozefa danih pravic. „Slovenec“, ki pravice ljudstva braniš in njih nasprotnikom britke briješ, vprašaj — vprašaj, koliko „Sežana“, ki je sedež okrajne gosposke, in stoji v središču slovenskega Krasa, koliko iztisov „Zgodnje Danice“ „Novic“ in „Slovenca“ itd. prejema? Mislimo, da ne dosti, valja pa se tam v marsikaki gostivnici cel kupec dunajskih časopisov!

Gospoda slovenske kervi, ki je kruh žuljev slovenskega kmeta, lep denar v dunajski brezen mečlje, domače časnike podpirati in svojim kruh narodne olike lomiti pa je preuboga ali jo je še celó sram. Slovenci, kaj pravite k temu?! Morebiti da je taka še tudi po več krajih!

Iz Ljubljane. K. (Dalje.) Če pa naše šole, naši uradi, odvetniki in bilježniki potrebam našega časa ne zadostujejo, imamo pa vsaj zabave in veselice, posebno v naših čitalnicah, ki nam v vsaki zadevi k napredku pomorejo. Pojdi v ljubljansko ali kako drugo čitalnico, povsod imaš priliko, ne le slovanske, ampak tudi v družih evropskih jezicah pisane časnike prebirati in se pri besedah in igrah kratkočasiti; če pa čitalni ne obiskuješ, pa vzemi v roke „Novice“; v vsakem listu bereš gotovo popis kake veselice, da ti mora serce radosti zaigrati; pripoveduje se ti, da so se čitalničarji v domačej besedi zabavali; tako živi so ti popisi, da skoro misliš, da si pri veselici sam pričujoč; pevci vsako pesem tako mojstersko zapojejo, kakor bi bili sami umetniki v velikih mestih, igralci pa tudi vsi vsi tako izvrstno igrajo, da misliš, da na beških gledališčih boljših umetnikov ne najdeš; tedaj si vsaj s tem zadovoljen?

Ali naša misel in sodba je tudi tukaj nekoliko drugačna. Kar čitanje časopisov in drugih knjig zadene, zazdeva se nam, da se posebno premalo čitateljev udeležuje, premalo se čisla slovensko in slovansko knjižestvo, pogrešamo še vedno čitatelje, ktere bi prav lepo in rodoljubno ravnale, ko bi se ob nedeljah in praznikih udeleževale tudi prebiranja. Naše besede in veselice so zares zabavne, ali premalo se vendar za duševno omiko skerbi. — Naši pevci res lepo pojó in se jim to tudi pri vsaki priložnosti s pohvalo prizna, to da opomniti moramo, da se tudi kterikrat kmalo vidi, da ni vselej vse izvrstno.

Tudi igralci si veliko truda prizadevajo in dobro igrajo, zaslužijo gotovo zadovoljnost in pohvalo. Pa tudi tu — kakor povsod na javnih odrih — ne gre vse vselej izvrstno izpod rok. To je naravno. Ali hvalimo le samo izvrstno petje in dobro igro; kar je pa pomankljivega, pa spodobno tudi naznanjajmo; vsak si bo prizadeval napake odpraviti; če pa človek misli, da je svojo nalogo najbolje doveršil, gotovo si ne bo

še kaj več prizadeval. Bodimo tedaj hvaležni našim pevcem, igralcem in igralkam in jih vedno spodbajajmo.

(Dalje pride)

Iz Tersta. V. (Še nekaj o čitavnicah za teržaško okolico.) Čitavnice niso za teržaško okolico, pravijo nasprotniki moji, „ker sene nahaja še nikjer po Slovenskem takih čitavnic, ki bi si jih bili sami kmetje osnovali; ker teržaška okolica je uboga in ker jih je tu premalo vnetih za narodne naprave.“ To so pglavitni vzroki, na ktere se ti gospodje vpirajo, v dokaz temu, kar terdijo. Dozdeva se pa, da le malo marajo za to, ali bi napredovalo slovenstvo po teh krajih ali naj da gre rakovo pot.

Na te ugovore pravim jaz tole: Pervič, če si dozda niso Slovenci še nikjer osnovali čitavnic, kakor jih jaz nasvetujem, naj si jih pa osnujejo v prihodnje; koliko nahajamo po svetu novega, od česar se nam še pred malo leti sanjalo ni! Drugič, da tudi jaz sem djal, da (sedanja) teržaška okolica je uboga, pa ravno zavoljo tega sem pa tudi izustil svoje mnenje, da za njene prebivalce bi bilo preveč plačevati na leto 8 gld. za sedanjo čitavnico in da bi bilo dobro, naj si sami (se ve da s pomočjo kakega razumnega in zvedenega človeka) domá napravijo čitavnice sebi primerne. Lahko bi vsi majhene stroške plačevali in zraven se še ogibali marsikterih nepotrebnih in še celó škodljivih navad, ki jim mošnje koljejo. In tretjič, da, če je med Slovenci tukajšnje okolice res premalo vnetih za svoje narodne naprave, da bi ravno tim več bilo treba, iskati si in v rabo staviti pravih in primer-nih pripomočkov, da se tista vnetost kaj bolj zbuja. To je pa, vsaj kakor jaz mislim, mogoče le tedaj, ako se napravijo čitavnice. One so kaj važna in plodna reč za naše narodne potrebe, zlasti če so udje lepo složni in mirni med seboj, — če se iskreno ljubijo, kakor dobri bratje in ni nagajavcev med njimi.

Precej dolgo že ima teržaška okolica slovenske šole, ki prizadevajo vsako leto veliko stroškov. Pa vendar vprašam, kje je tista korist in tisti dobiček, kterega smemo od prave šole pričakovati? Koliko ve in zna zdaj že odrasčena mladina še tega, česar se je bila v šoli naučila? Jaz in tudi moji nasprotniki terdimo, da ni tu vnetosti za narodne naprave. Odkod to, — zakaj je pa ni? Dajte slovenski mladini in Slovencem sploh v tukajšnji okolici pravo priložnost, osnujte jim primerne čitavnice prav pogostoma, in — tako mi sunca! prebirali bojo radi „Novice“, „Danico“, „Slovenca“, „Glasnika“, „Umnega gospodarja“, — zapeli bojo radi kako slovensko pesem, ali vsaj jo radi poslušali, — pogovarjali in pomenkovali se o tej in drugi važnejši zadevi, zlasti ob nedeljah in praznikih, — tako pa tudi primerno se izobraževali in zapuščali nesrečne navade, o kterih sem že govoril.

To bo res težavna reč, pa vendar je mogoča, to mi priterjujejo tudi tisti tukajšnji gg. učitelji, s kterimi sem se bil oni dan ob neki priložnosti pomenkoval. Če pa ta misel ni tudi misel nekterih gospodov, naj le ostane kot gola misel — pod klopjó in nevređna, da se preudarja. Jaz sem pa vendar vesel in zadovoljen, da sem jo izustil in sprožil — rahlo in mirno, da nisem mislil razžaliti nikogar. Naj pa moji nasprotniki kaj boljšega napravijo! Le delajmo vsi v slogi in ljubezni za ubogi in zanemarjeni narod naš. Samo s tim pa, da nasprotniki moji nasvete moje le napadajo in podirajo, ne bomo napravili ničesar. Podirajmo slabo in škodljivo, stavimo pa potrebno in koristno, pa deržimo se vselej znanih besed: „In essentialibus unitas, in accidentalibus libertas, in omnibus charitas“ — bodimo v re-

čeh podstatnih (bistvenih) složni, v nedpodstatnih svobodiselnih, v vseh ljubeznjivi.“ —

Ptuje dežele.

Pruska. Bismark se je zdaj enmalo ustavil, najberže da se oddahne in da ne leti v eni sapi v Kijel. Naznanil pa vendar je, da Kijelska luka mora pruska biti in da se zavolj nje že z Avstrijo pogaja. S tem pa je priznal, da ima Avstrija tudi še kako besedo reči. —

Papeževa. Zadnje velikonočne praznike je bilo sila veliko tujcev v Rimu. — Papež bo nek poterdil škofe, ki jih sardinski kralj imenuje. Tudi ne bodo škofje siljeni, prisegli kralju zvestobo. G. Vegezzi tedaj ni zastoj v večno mesto romal!

Francoska. Cesar je vendarle šel v Algir, da osebno pomiri Arabce in da si tudi v afrikanskih toplihah slabo zdravje popravi. Cesarica bo totičas namestu njega vladala, kakor je tudi takrat, ko je bila italijanska vojska. —

Amerika. A Linkoln je tedaj res od hudobneža ustreljen svojo blago dušo izdihnil. Že davno davno morebiti se ni bil svet tako prestrašil, kakor zdaj, ko je telegraf to žalostno pa strašno novico naznanjal. Malo časnikov je na svetu, da bi rajnega ne bili s spodobnim in častivnim smertnim oznanilom poslavili. Tako silno žalovavnih besed nismo kmalo brali — najdejo se semtertje le še v starih pismih. Zares moral je on velik mož biti, ker se tako po njem žaluje! Da je pa tudi pri svojih veliko veliko veljal, vidi se iz tega, ker so si ga v drugo za pervosednika izvolili, kar se je dozdaj le malokteremu dogodilo — njega, ki je bil v svoji mladosti drevar, mizar, kmet, itd. in se je sam brez šole vsega naučil — v deržavi, ki je 11krat večja, kot avstrijska. Štiri leta je divjala po severni Ameriki strašna vojska, ki smo jo tudi v naših krajih občutili, in ravno, ko je bila velika zmaga naznanjena, pade od sovražne krogle zadet mertev na tla mož, ki se je bil kaj pripravnega, mirnega in zvestega deržavnika in voditelja skazal in ki bi bil zdaj gotovo tudi najlože dežele pomiril in poravnal, kar je po vojski hudega nastalo, zlasti ker se o njegovem nasledniku, dozdašnjemu podpervosedniku Johnsonu, nič prav ne ve, kaj namerja. Zeló se bojé, da ne bo tako miren, kakor Linkoln. — Vendar pa ne smemo Amerikanskih zadev po naših meriti. — Tudi Sewardu, izvedenemu ministru vnanjih zadev, in junaškemu generalu Grantu je bila smert namenjena; toda Seward je bil, čeravno že ranjen, k sreči še rešen, Granta pa morivec našel ni. Tako dela črna pregreha!

Razne novice.

* Neka srenja, kateri nastanitev (vkvartirovanje) vojakov in vojaška priprava razun sitnosti še veliko družih stroškov prizadeva, vložila je pri okrajni uradnji prošnjo, naj se ti stroški primerno nakladajo tudi drugim srenjam, ki nimajo leto in dan vkvartiranega vojaka. Mislimo, da je ta prošnja pravična. Od l. 1850 vemo, da so morali kmetje iz Trebinj in Zaberdec slamo v Belak voziti za nasteljo konjnikom, ki so bili v Belaku in v okolici nastanjeni. To pa so tudi radi storili, ker so bili s tem rešeni drugih sitnost, katerih nastanitev ljudem veliko naklada. —

* Terg Admont na Štajerskem je 27. in 28. aprila s samostanom vred pogorel. Zgorelo je tudi 7 ljudi. Škoda je strašno velika. — Dr. Opolcer, ki je z

Dunaja k ruskemu careviču v Nico poklican bil, prejel je za to pot 15.000 gld. Tudi stroški so se mu pevernil. — Ljubljanski župan g. Costa je dobil od meksikanskega cesarja Guadeloupski križ. — Žena, ki jo je oni dan morivec, Biringier po imenu, tako zeló ranil, še živi in še celó upajo, da bode ozdravela. Ne zavéda se pa še nič kaj. B. je po dolgi tajbi zdaj vse obstal. Prejel bo tedaj zaslužen kazen. —

* (Vabilo.) Vsled §. 12. znanih pravil si podpisani odbor Ptujske čitavnice v čast šteje, da vse društvene soude k glavnemu zboru v društvenem stanišču v čertek 18. maja 1865 ob desetih predpoldnem prijazno povabi.

Na dnevni red pridejo: poročilo tajnikovo o dose-danji delavnosti s sedanjim društvenim stanom, penežnikov račun in volitva novega odbora.

Ob 8. uri zvečer tega dne bo večja „beseda“ v društvenem stanišču s popevanjem, govori, slovenskim glediščem in plesom.

Odbor.

Duhovske zadeve.

Kerška škofija: Čč. gg. kaplani so postali fajmoštri: Wasina Karl v starem dvoru, Punčart Jož. v Debrijah, in Simoner Mih. v št. Lorencu v lesni dolini. Prestavljeni so čč. gg. kaplani: Bulacher Avgust k stolni cerkvi v Celovcu, Volkert Jožef v Sovodje in g. Janez Globočnik iz Rude v Zabnice (na sv. Višarje) za kaplana. Pomagal bo na sv. Višarjih č. g. Vavtižar Luka, podklosterski kaplan. Č. g. Štangl Gust. se poda v zač. pokoj. —

Lavantinska škofija: G. Arzenšek je dobil taro št. Rupert. Prestavljeni so gg. kaplani: Pihler Simon v Rajhenberk, Kunej Jož. v Šmartin, Drozeg Anton v Vuzenico, Gregel Janez na Laško, Šulc Jož. k Novi cerkvi; Geršak Vinc., kaplan v spodnji Pulskavi, gre v začasni pokoj.

Ljubljanska šk.: Za prave konzistorijalne svetovavce so izvoljeni gg. profesorji na bogoslovskem učilišču: dr. Lenart Klofutar, dr. Andrej Čebašek, dr. Leon Vončina. — Prestavljena sta kaplana g. Fel. Knific iz Kočevja v Šmartin pri Litiji, in g. Franc Gorišek odtod v Žiré. — G. Kašper Majhenič, duhovnik iz križanskega reda in dozdajni oskerbnik v Vinicah, gre za duhovnika in vodja v Križanke (v Ljubljani). Umerl je g. Jakop Finšingar, lokalist pri sv. Katarini na Topolovem. R. I. P.!

Družba sv. Mohora.

Dalje so plačali za l. 1865: dekanija Zgornji Rož in Črniče; daljeje sledeče fare: Kotmaraves, Koprivnica, Loče in Šent-Lenart v Kerški škof., Mala Nedelja, Pameče, Središče, Djekše.

Prenos	—	gld. 88 kr.
Dalje so darovali:		
Š. O. domoljub v Ljubljani	1	" — "
G. J. V. v Terstu	3	" — "
Smeriečnik B. fajm. na Žihpoljah	3	" — "
Jančar Jože, učitelj v Katinari	3	" 12 "
	10	gld. 12 kr.
3 iztisi „Slovenca“ po 3 gld. 12 kr. znaša	9	" 36 "
ostane:	—	gld. 54 kr.

Dunajska borsa 2. maja 1865.

5% metalike	71 70
5% racional	75.70
Novi zlati	6.11 1/2
Srebro	106.50